

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Uredništvo in upravnništvo: Kolodvorske ulice št. 16. — Z urednikom se mora govoriti vsak dan od 11. do 12. ure. — Rokopisi se ne vračajo. — Inserati: Šeststopenjska petič-vrsta 4 kr., pri večkratnem ponavljanju dajo se popust. — Velja za Ljubljano v upravništvu: za celo leto 6 gld., za pol leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr., na mesec 50 kr., pošiljatev na dom velja mesečno 9 kr. več. Po pošti velja za celo leto 10 gl., za pol leta 5 gld., za četrt leta 2 gld. 50 kr. in za jeden mesec 85 kr.

Štev. 287.

V Ljubljani v sredo, 16. decembra 1885.

Tečaj II.

Avstrijsko-ogerska država v besedi in podobi.

Dne 1. decembra pričela je izhajati na Dunaji knjiga z naslovom „Die österreichisch-ungarische Monarchie in Wort und Bild“ (Avstrijsko-ogerska država v besedi in podobi). Knjiga ta jela se je izdajati po nasvetu in pod pokroviteljstvom Nj. ces. Visokosti cesarjeviča Rudolfa, kateri bode pri knjigi tudi sam sodeloval in sodelovala bode tudi Nj. ces. visokost cesaričina Stefanija; prevzvišeni cesarjevič združil pa je okolo sebe kot sodelavce pri tej knjigi najboljše znanje pisatelje, pesnike, slikarje, risarje, — umetnike, da s spretno roko narišejo duševno in vnanje življenje vseh v Avstriji živečih narodov. Prekrasna ta knjiga posvečena je Nj. ces. in kralj. apostol. Veličanstvu Franu Josipu I. To prekrasno delo izhajalo bode dne 1. in 15. vsacega meseca. Vsa knjiga izide v 14 ali 15 zvezkih, od katerih bode vsak obsejal 10 do 15 snopičev; cena vsakemu snopiču znaša samo 30 kr. Knjiga pisana je v nemščini in magjarščini; nemški izdavi je urednik vladni svetovalec S. Weilen, magjarski pa M. Jókai.

Prvi snopič izšel je dne 1. decembra. Preokorno nam je pero, da bi mogli natančno razložiti vse podobe, katere se vrstijo v okviru predgovora. Treba je vzeti v roke snopič, gledati s svojimi očmi, potem se more še-le umeti.

Naj nam bode dovoljeno, nekoliko ponatančneje ogledati si vsebino predgovora, katerega je spisal sam Nj. cesarska visokost, naš prestolonaslednik, cesarjevič Rudolf, kateri je z vso dušo vnet za vse dobro, lepo in blago, kateremu so dobro znane žitnosti raznih narodov, kateri je uže z literarnimi deli dokazal svoje veliko zanimanje

za vedo in umetnost. Nj. cesarska visokost cesarjevič Rudolf omenja v predgovoru vrednost etnografskega poznanja svoje domovine, da se s poznanjem svoje domovine unema tudi do nje ljubezen. V tem oziru storilo se je do zdaj pri nas premalo, zaostali smo za drugimi državami, za Nemčijo, Francijo, Anglijo in Rusijo, dasi imamo istotako možé, kateri bi mogli storiti kaj jednega. Da se zanemarjeno popravi, pričelo se je to delo, v katerem se bodo opisali vsi avstrijski narodi. Na to našteva cesarski pisatelj narode, kateri se bodo opisali, vsak narod, vsako deželo posebej omenjajoč. Gotovo bode zanimljivo, če tu podamo one besede, katere govorijo o naših deželah. V duhu razmotrivajoč razne narode, govori cesarski pisatelj na dalje o naših deželah takó-le:

Ako prehodimo lepo deželo Koroško in Kranjsko z njihovimi jezeri in apnenimi gorami, ki se bliščijo kakor sneg in se nam kažejo v divnih oblikah, deželi spadajoči deloma severnemu, deloma južnemu podnebjju, dospemo skozi Gorico na Kras, na kamenite brežine, čudne v svojem značaju in jedine svoje vrste. Tu, z belega, golega skalovja, zagleda popotnik lepi, bogati Trst, v sredi južno-bujnih vrtov, na obalih sinje Adrije, našega morja, dalje v njegovem zavetnem zalivu cel gozd jadro-krilatih jambor s plapolajočimi zastavami naših in vseh družih narodov; — dalje ideš od tu med mnogimi otoci preko obal velekrasne Dalmacije doli do divne Boke kotorske, kjer se vzdiguje kot mejač veličastno gorovje črnogorsko.

Na to obrača pisatelj zopet svoj pogled proti severu na Moravsko, Šlezko, Gališko itd. ter pravi na dalje:

Narode, kakor živijo in delajo z njihovimi navadami in nošami, predočiti hočemo svojim čita-

teljem v podobah ter opisati jih v besedah. Čvrste Dunajčane, spretno v umetnijah, Niže-Avstrijce, ki bivajo po ravninah in planinah, Gorenje-Avstrijce in Solnogračane, bivajoče po visokih planinah, bogate kmete iz sadjarskih dežel, Tirolce, katerim so ozke soteske in dolinice njihov dom, njihove male, lepe vasice, kjer se dobivajo še stare navade in slikarske noše, na južnih alpskih brežinah bivajoče laške Tirolce in Ladince, potem Štajerce iz vseh kotov lepe štajerske dežele, Korošce in Kranjce, Slovence v njihovih pisanih nošah, Istrijance — vedno bujnejše postajajo barve: Dalmatince in njih bogate narodne noše in bliščeče orožje. Prostejša slika kaže se nam na Českem, Nemci na severu in zapadu, Čehi v sredini; Moravci in Hanaki, Šlezaki nemškega pokolenja in slovanskega rodu, Poljaki na Gališkem in Rusini.

Na to obrača cesarski pisatelj pogled svoj na Ogersko ter od tam omenja znamenitosti, katere se bodo čitatelju predstavljale v knjigi.

Prekrasen uvod pa se skončuje tako: Vse te narode in rodove, posamične značaje, njihova pre različna narečja in običaje, njihove navade, bivališča, njihovo življenje, veselice, zabave, njihove stare noše in orožja, njih omiko, narodno pesništvo, njihovo razcvitanje v mejah te monarhije — to vse skušali bodemo v tej knjigi opisati, kakor je v istini v življenji.

Narodno življenje in narodna svojstva, kakor so nastala in kakor so se ohranila, v zvezi z značajem dežele, s podnebjem, naravo in s kakovostjo zemlje — so predmet temu delu.

A ne samo zdanjost se ima opisati, marveč ozirali se bodemo tudi v prošlost, v dneve rimskega svetovnega gospodstva, ko so se pri Viudo-

Listek.

Boj pri Somosierri.

(Prevel —c.)

(Konec.)

Kmalu po mojem povratku napotile so se čete francoske pehote na skalovje ob obeh straneh soteske. Te čete, katerim je bil nalog, prepoditi španjsko pehoto iz varnega zavetja, morale so z velikim trudom plezati od skale do skale. Španjska pehota umaknila se je po kratkem boji za gore v ostrog, kjer so menili, da jim je nemogoče priti do živega in da so nepremagljivi. Pri Španjcih bila je trdna vera, da so ta skalnata vrata Madrida pred vsakim naskokom varna.

Poleg silne težave, ki nam jo je delala soteska uže sama na sebi, bilo je pa še to, da so bili na poti, ki se je vila navkreber, štirje ovinki, kjer so bili postavljeni po štirje topi. Ne le da je španjska pehota z vrha in od obeh strani branila nam jedini vhod in je vse porazila, kar se je pokazalo na cesti, temveč molilo nam je še 16 topov, stoječi drug poleg drugega više v onih

štirih ovinkih pogubonosna žrela nasproti. Štiri tope postavljene v prvem ovinku vzeli smo kmalu z naskokom, ter smo potem dirjali v divjem neredu, ker skoro uže radi ožine drugače ni bilo mogoče, više. Naša konjica drla je naprej, da si so se vsipale krogle topov in pušek na nas.

S klicom: „Vive l'empereur“ dirjal je drug pred drugim, da bi kolikor mogoče prej prišel na vrhunec ter posekal sovraže. Tako po bliskavo podeč pal je prvi, pal drugi in tretji. Toda za temi prihajajoči jezdeci niso se zmenili za pale niti padajoče tovariše, in polastili so se uže vseh štirih ovinkov vsakega s štirimi topi ter so leteč mimo bili posekali topničarje, tako da so posamezne baterije zamogle le po jedenkrat streljati. Komaj da so vstrelile na nas, bile so uže naše. Da celó pehota na vrhuncu bila je po silnem navalu tako presenečena, da se je jela umikati. Tako smo v nekaterih minutah premagali skoro nepremagljive zapreke ter je bila pot cesarju odprta v Madrid.

Jedino le naglost in neustrašenost, s katero je poljska konjica izvršila naskok, učinile sta to čudo neprimerljive hrabrosti. Da smo se kolikaj

kje pomudili ali postali, bi-li bi mogli topničarji tope z nova nabasati, in ugonobili bi bili po polnem našo uže tako skrčeno četico. Veliko oficirjev palo je bilo uže pri naskoku na prve tri baterije; ostali bili so vsi uže več ali manj ranjeni. Jaz sem bil jedini, ki sem bil ostal cel; toda vse drugo je bilo razdejano od okolo brenčečih krogelj: moj konj, moja oprava, torbica za patrone, čapka.

Za četrto baterijo, katero smo vzeli v istem besnem diru, kakor prve tri, bil je prazen prostor med gorami. Ko sem zapazil na levi strani velike ceste okoli nekega poslopja španjsko pehoto v tolpah stati, ustavil sem bil takoj konja. Do tu sem dirjal sem po soteski navzgor, da se nisem ustavil niti ozrl, če tudi so se kroglice vsipale name ko toča, kličoč: „En avant, vive l'empereur!“ Ko sem tedaj tu zapazil le še malo vojakov konjice in za sebo stražmeštra Sokolovskega, vzklical sem:

„Kje so naši?“

„Pali“, bil je lakoničen odgovor.

Res dosti jih je palo, nekaterim so bili postreljani konji in so zaostali in zopet drugi so bili razpršeni.

boni legije borile s Kvadi in Markomani in v Panoniji in v Daciji se rimski orli zmagonosno nataknil. In dalje doli slediti hočemo teku zgodovine: Kako so prišli razni narodi, kako so Germani osvojili si svoje dežele, Slovani na jugu, Čehi na severu, kako so prišli Ogrji pod vodstvom Arpádovim čez Karpate v bogate ravnice.

Dolgi časi sledijo zdaj; sreča in nesreča, boji in hudi dnevi; in zdaj vidimo, kako se polagoma razvrstijo jeden poleg drugega, narod, dežela za deželo, vedno trdnejše se oklepajo rodovi, s silo združi jih vkupnost interesov in njih ožja zveza je naravni zakon, in tako razvije se pred našimi očmi zdanjest, mogočna, velika avstrijsko-ogerska monarhija, naša vkupna domovina!

Tako, pravi pisatelj, opisati se hoče življenje avstrijskih narodov; pri tem delu združili so se literarni in umetniški krogi vseh narodov te monarhije, da pokažejo svetu, kako bogato je duševno življenje pri naših narodih; vse te sodelavce vodi udanost in navdušenost pri delu, katero bode nerazrušljiv spomenik za vse veke kot:

„Avstro-Ogerska v besedi in podobi.“

Tako omenili smo na kratko dela, katero bode na vrhunci literarnega delovanja v Avstriji, pri katerem bodo sodelovale najboljše moči, najtemeljitejši strokovnjaki vseh narodov. Da bode delo vzorno, ni nam treba omenjati. Konečno izražamo le še toplo željo, da bi vsakdo, kdor je nemščine vešč, naročil si to knjigo; ne smela bi manjkati v nobeni knjigarni, vsaka šola morala bi si jo naročiti, iz nje morala bi se zajemati ljubezen do širše naše domovine, do ljubljene Avstrije.

O dovoljenju deželnega doneska 50 000 gld. za gradnjo lokalne železnice iz Ljubljane v Kamenik.

(Konec.)

Djanski stavbeni troški cele železnične proge od Ljubljane do Kamenika proračunjeni so na svoto v največjem znesku 686 000 gld., t. j. na 31 181 gld. za vsak kilometer; za napravo dovlačnice do smodniške tvornice potrebovala se bode glavnic v znesku 85 000 gld.

Skupna djanska stavbena glavnic pridobiti je na ta način, da se gledé državnega doneska 200 000 gld., gledé deželne podpore 50 000 gld. in gledé doneskov udeležencev v znesku 100 000 gld., toraj skupaj za 350 000 gld. izdajo glavne delnice po kurzu *al pari*, gledé ostale glavnic v najvišjem znesku 421 000 gld. pa se izdajo predstvene delnice po kurzu najmanj 80 %, tedaj v okroglem nominalnem znesku za 520 000 gld., tako da bode skupna nominalna glavnic te lokalne železnice znašala k večjemu 870 000 gld.

Državni upravi pridržana bi bila pravica, vsaki čas prevzeti in voditi vršbo železnice s pro-

sto določitvijo primernih tarif. V tem oziru obljubilo se je koncesionarjem na njihovo prošnjo, da bode uprava državnih železnic prevzela vršbo nameravane lokalne železnice proti temu, da se vršbeni troški povprečno izračunijo, oziroma poplačujejo z največ 45 % kosmatih (brutto) dohodkov toliko časa, dokler velja koncesija.

Na podlagi v začetku tega poročila navedene postave vložil je Oskar baron Lazarini kot prihodnji koncesionar lokalne železnice od Ljubljane v Kamenik prošnjo pri deželnem odboru, da bi on priporočal slavnemu deželnemu zboru dovoljenje deželnega doneska 50 000 gld., da bi bilo potem v prihodnjem letu mogoče začeti graditi za glavno deželno mesto in za druge kraje, skozi katere bo držala, važno lokalno železnico.

Pri preračunjevanji, se bode-li izplačevala ta železnica, sklicevalo se je na vodno moč reke Bistrice, na jako živahno obrtnijo v krajih: Domžale, Jarše, Mengiš in v Kameniku, kateri slovó v obrtnem oziru. Izmed obrtnih strok opomniti je zlasti: Erarna tvornica za smodnik v Kameniku, osem velikih tvornic za slamnike v Domžalah, Mengšu in v Stobu, umetni mlini v Jaršah, tvornica za cement in lončene izdelke, napravljivanje snažilnega praha in kaolinske spiralice v Kameniku; dalje zdravilišče z mrzlo vodo v Kameniku, žage in mlini, ki izdelujejo blago za izvažanje, kakor tudi pripravljivanje apna, katerega se uže zdaj kakih 5000 ton na leto naredi.

Ker se torej nahajajo pogoji in podlage za povzdigo uže obstoječih in za ustanovitev novih obrtnijskih strok, more se zanesljivo misliti in reči, da se bode promet na železno-cestni progi iz Ljubljane v Kamenik, ki se zdaj računí na 46 770 ton, gledé uvažanja kakor tudi gledé izvažanja pomnožil.

Vsakoletni kosmati dohodek preračunjen je na 68 000 gld., troški vzdrževanja pa na 45 %, to je na 30 600 gld., ostane čistega dohodka 37 400 gld.

Ker djanska stavbena glavnic znaša 771 000 gl., znašajo obresti po tem računú 4,9 odstotkov.

Ker je zgradba navedene lokalne železnice odvisna od deželnega doneska v znesku 50 000 goldinarjev, ker se pomen te železnice ne more tajiti, ker bode dalje železnica gotovo pripomogla v povzdigo obrtnije in oživljenje prometa, in ker slednjič ni dvojiti, da bodo tudi glavne delnice v kratkem času prišle gotovo na 5 % obresti, bil je deželni odbor mnenja, priporočati prošnjo prihodnjih koncesionarjev slavnemu deželnemu zboru.

Deželni odbor torej predlaga:

Slavni deželni zbor naj sklene:

1.) Dežela kranjska zagotovi za gradnjo lokalne železnice od ljubljanske postaje cesarjevič-Rudolfove železnice v Kamenik z dovlačnico k ondūkajšnji erarni tvornici smodnika donesek v znesku

hatí, ker sem se bal, da bi me do smrti mučili, kakor so običajno ravnali z ujetniki.

Kmalu pa sem čul vedno bliže bobnanje in glas: „Vive l'empereur!“

Spoznal sem naše in francoske strelce. Hotel sem dvigniti glavo, pa mi ni bilo mogoče. Prosil sem, naj se me usmilijo in zvalé konja z mene, ki me je tiščal, a moj glas je bil preslab. Hiteli so dalje ne zmenivši se zame. Šele francoski voltigeursi, ki so prišli za temi, zvalili so konja z mene, so me nesli doli k četrti bateriji in so me odeli s plašči. Tu so me obvezali. Ko me je maršal Bessiéres videl tu ležečega, sporočil je cesarju, ki je sam prišel k meni in me je odličil s križem častne legije. Bil je ravno moj imendan; sem si li mogel želeti lepše vezilo?

Prenesli so me v bólnico v Buytnago; za menoí dobajali so še celo noč in drugi dan ranjenci, Med temi bil je tudi Dzievanovski, kateremu so odrezali nogo še na bojišči in čigar rana je bila zdobljena. Drugi dan prenesli so nas v Chamar-tain, kjer je Dzievanovski umrl junak v največih mukah. Njegova smrt naredila me je toli obupnega in otožnega, da sem pobegnil iz bólnice v

petdeset tisoč (50 000) goldinarjev avstr. veljave v notah.

2.) S tem doneskom udeležila se bode dežela osnove ali pridobitve glavnic v namen gradnje navedene lokalne železnice, prevzemši glavnic delnic delničarske družbe, katera se osnuje za to lokalno železnico, za 50 000 gld. avstr. velj. v notah. Ta udeležba odvisna je od pogoja, da bodoči koncesionar osnovo ali pridobitev ostale od državnega zaklada in od dežele nepokrite stavbene glavnic v znesku, ki ga določi državna uprava, zagotovi z izdatbo predstvenih in glavnic delnic družbe, katera se osnuje, na ta način, da bodoči koncesionar prevzame poročstvo za to in gledé tega, da se bode izhajalo z glavnic, ki jo državna uprava določi za gradnjo.

3.) Dividenda, katera pristoji predstvenim delnicam — ki se bodo izdale — predno nastane glavnic delnicam pravica do potegovanja dividende, ne sme izmeriti se više nego s pet odstotki.

Glavne delnice, ki jih dežela prevzame, morajo uživati jednake pravice, kakor one, ki jih država prevzame in kakor ostale glavne delnice delničarske družbe, katera se osnuje.

4.) Vplačila na glavne delnice, ki jih dežela prevzame, naj se opravijo v dveh letnih zneskih, ki se začneta od leta 1887., v onih rokih, katere bo določila državna uprava za vplačevanje glavnic delnic, ki jih bode prevzela država.

Prvi vplačilni brok naj se nikakor ne vplača prej, dokler se ne bode prav izkazalo, da je vplačana in uporabljena še ostala glavnic za gradnjo, katere nima pokriti ne državni zaklad in ne dežela, ter da je omenjena lokalna železnica po dopustnem pismu dodelana in javnemu prometu izročena.

5.) Deželnemu odboru se naroča, da stavi v prihodnjem letu deželnemu zboru primerne nasvete, kako bode preskrbeti sklenjeni donesek.

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Koroški deželni zbor sklene svoje zasedanje v soboto, a zboroval bode zopet v januariji, in sicer pričue zopet zborovati dne 7. januarija.

V deželnem zboru isterskem stavil je v 6ti seji poslanec Jenko v slovenskem in laškem jeziku naslednjo interpelacijo: 1.) Je-li znano slav. deželnemu odboru, kot avtonomni deželni vladi, da dopisujejo c. kr. oblasti skoro izključljivo v nemškem jeziku, ki ni deželni, onim občinam, koje uradno poslujejo v hrvatskem ali slovenskem jeziku? 2.) Hoče-li slav. deželni odbor potrebno ukreniti, da bodo c. kr. oblasti dopisovale v onih jezicah, kojih se poslužujejo pojedine občine in to toliko bolj, ker ono, kar se danes vrši pri hrvatskih in slovenskih občinah, moglo bi jutri zadeti vse druge občine dežele?

Madrid, posebno še iz strahu, da me ne trepanirajo. Prišel sem v hišo markize Villa franca, kjer sem v preljubeznivi oskrbi kmalo okreval.

Vest, da so se onih „skalnatih vrat Madrida“ polastili cesarski z naskokom, napravila je v španjskem ostrogu tak strah, da je vse bežalo v divjem neredu ter so prepustili našim vse: zastavo, kanone, strelivo, blagajnico. Premagala sta jih strah in obupnost, in ta moraličen poraz bil je takó popolen, da je cesar prišel v Madrid skoro brez ovire.

Thiers ocenil je s priznanjem ta junaški čin, ki ni le izročil sovražne vojne cesarju, temveč, ki je bil tudi odločilen za vso vojsko, v 33. knjigi svoje zgodovine, ki govori o španjski vojski ter je postavil spoštljivo na čelo napis: „Somosierra.“

Prebivalstvo Kitaja.

Koliko je prebivalstva na Kitajskem so razni zemljepisci navajali različna števila: Saharov ga navaja po štetvi leta 1842 414 686 994. Misijonar dr. Williams z ozirom na štetev l. 1812 362 447 183.

Španjska pehota streljala je neprenehoma od strani na nas; pri četrti bateriji, ki je bila sedaj za nami, stali so še nekateri španjski kanonirji.

„Sokolovski,“ pravim jaz, „primiva jih!“

Zapodila sva se s svojo četico nánje; Španjci so pobegnili, ubogi stražmešter pa je še pomnožil število palib. Tudi nobenega družega od četice ni bilo več poleg mene.

Sedaj pa se zgrudi moj konj v krvi, zadet od topove krogle. Ozrši se, so se nekateri bežočih Španjcev zopet povrnili; dva od njih namerila sta svoje karabinerje náme in sta sprožila. Božja previdnost pa me je čuvala; krogle me niso usmrtili, le težko ranile. Malokdo je kedaj bil tako blizo smrti. Videl sem oba karabinarja na moji glavi, slišal sem oba strela, pal sem v nezavest, vendar sem čul, ko sta oba Španjca naenkrat jela klicati:

„Na desno, gori na desno! Uže gredó, uže gredó!“

Ko sem tu ležal čutil sem, da me je devet-potov zbadal bajonet; pobrali so mi moj denar, mene pa so pustili ležati pod konjem. Bolečine rán bajonetnih sunkov probudile so me zopet iz nezavesti. Obdan od Španjcev nisem se upal di-

Predvčeranjim vršile so se v Pragi volitve v mestni zastop, katerih so se po 15 letih zopet udeležili Nemci; v vseh okrajih postavili so kandidate. V Starem mestu morajo se vršiti štiri ožje volitve med staročeskimi in nemškimi kandidati; jeden staročesk kandidat je izvoljen. Mladočeski kandidati so propali.

Kakor znano, propala je hrvatska deželna vlada in narodna stranka s svojim kandidatom pri volitvi deželnega poslanca iz prvega zagrebškega okraja; izvoljen je bil od večine odpadli bivši sekcij-ski načelnik Derenčin z dvomno večino 9 glasov. Zmaga pa je bila baje dosežena po strašnem terorizmu. Vloži se protest, in volitev se najbrže ovrže.

Tuje dežele.

Bolgarija sklicala je črno vojsko. Od vseh krajev Bolgarije dohajajo zdaj na bojišče nove moči ter prevzemajo garnizijsko službo. Vojašnice v Sofiji so vse polne vojakov, morali so jih nastaniti uže v privatnih hišah.

Najnovije vesti z juga pravijo, da je položaj postal zopet bolj resen, in sicer zaradi trmoglavosti Bolgarov. Ti namreč na vsak način hočejo, da se Srbi umaknejo tudi iz vidinske okolice. V drugih zadevah pa se po polnem hoté udati in pokoriti ukrepom konference vojaških zastopnikov evropskih vlastij, kateri so šli tja doli določat mejno črto med obema državama. Nadejamo pa se, da Bolgari ne bodo predaleč sezali v svojih zahtevah, da se vsa zadeva mirno reši.

Španski kraljici vladarici predstavil se je pred nekaterimi dnevi marokanski poslanik, kateri je v razgovoru poudarjal, da je Španija naravna posredovalka v trgovini med Maroko in svetom. Kraljica mu je odgovorila, da Španija ne zamudi nobene prilike, da utrdi prijateljske vezi z Maroko, v tem oziru da se hoče ona zvesto držati politike kralja Alfonza.

Sudanci zopet pretijo Angležem; neprestano prodirajo zdaj ti proti górenjemu Egiptu. Neko poročilo pravi, da je Waddy Halfa pala v nasprot-nikove roke.

Razne vesti.

(† Feldmaršallajtenant baron Villecz) V Trstu umrl je v nedeljo zjutraj fml. Friderik baron Villecz, star 56 let. Villecz služil je mnogo let v 34. pešpolku, leta 1866 bil je v bitki pri Kraljevem Gradci ranjen, pozneje prišel je kot polkovnik k 46. polku. Pri okupaciji Bosne in Ercegovine odlikoval se je v boju pri hanu Bjelalovacu pri Sarajevem in pri operacijah proti Livnem. — Pretečeno spomlad je nevarno zbolel in od tega časa ni mogel več okrevati.

(Iz Budimpešte) se poroča, da so tamkaj stavci tiskarne „Athenäum“ — 100 po številu — pred nekoliko dnevi delo ustavili. Vsled tega sta izšla „Nemzet“ in „Pesti Naplo“ le v majhni obliki. Stavci

Morsko carinstvo ga navaja za leto 1881 (same prave Kitajske; Saharov je uštel tudi Mandžursko) 380 milijonov. Potnik, ki je mnogo let prebil v Pekingu in ki se je trudil dobiti kolikor mogoče natankih podatkov o kitajskem stanovanstvu, je poslal 3. julija 1884 v Evropo novih podatkov o tej prezanimivi stvari. Nabral je prebivalstvenih števil o 15 pokrajinah (pravega Kitaja), nekaj uradnih, nekaj drugih, a zanesljivih, in sicer iz let 1879 in 1882; o treh pokrajinah ni mogel dobiti nobenega podatka, zato je prebivalstvo preštevilil na temelju cenitve iz leta 1842.

Pokrajina 1.) Šan-tung obsega 65 104 milj angleških, 557 ljudij na miljo, imela prebivalcev 1. 1882 36 247 835 v 40 letih več 6 717 958. — 2.) Šan-zi obsega 56 268 milj. angl., 221 lj. na m. 1. 1882 imela preb. 12 211 453, v 40 letih manj 4 845 472. — 3.) Ho-nan obsega 65 104 milj. angl., 304 lj. na m. 1. 1882 imela preb. 22 115 827, v 40 letih manj 6 953 944. — 4.) Kjang-zu 44 500 milj. angl., 470 lj. na m. imela 1. 1882 prebivalcev 20 905 171, v 40 l. manj 18 741 753. — 5.) Kjang-zi 72 176 milj. angl., 340 lj. na m. imela 1. 1882 24 534 118, v 40 letih se je preb. zmanjšalo za

zahtevajo, da se jim poviša mezda in skrajša čas za delo. Kakor se čuje, pridružili se jim bodo še stavci drugih tiskarn. Nepokojev do sedaj še ni bilo.

(Grozen vihar) razsajal je 9. in 10. t. m. v Trstu in okolici. Burja je divjala z nenavadna močjo in vmes je snežilo, da je bilo veselje. Po mestu hoditi bilo je zelo nevarno, in kdor je bil prisiljen vsled opravil iti ob morju, moral je biti v vedni skrbi, da ga vrže vihar na morje. To se je tudi nekaterim osebam zgodilo, a k sreči so jih še pravočasno rešili — Žalibog, da je v Nabrežini provzročil vihar hudo nesrečo. Delavca, ki je delal pri železniški postaji, zagrabila je burja ter vrgla pod memo drdrajoči vlak, ki ga je tako razmesaril, da je v malo trenutkih umrl. Ponesrečenec zapusti ženo in več nepreskrbljenih otrok.

(Židi in vojaška služba.) Kako da židi vojaško službo mrzé, pokazalo se je po poročilu nekega ruskega časnika v Kijevu, ko se je konec novembra vojaški nabor pričel. Od vseh židov nikdo ni prišel k naboru. Policijski načelnik poslužil se je na to originalnega pripomočka. Pustil je namreč vse hiše, v katerih židi stanujejo, obkoliti in preiskati in v resnici je padlo pri tem 54 židovskih mladeničev v starosti 20 do 22 let v roke policiji; 35 od teh ni imelo nikakih izkaznic.

Domače stvari.

Deželni zbor kranjski.

(Seja dne 11 decembra.)

(Konec.)

Posl. dr. Sterbene poroča o računskem poročilu deželnega odbora, gledé letnega poročila o slapski kmetijski šoli za l. 1883/84. — Poročilo se vzame v znanje.

Posl. dr. Poklukar poroča o računskem poročilu deželnega odbora gledé uravnavanja Save. Uravnavanja Save od črnovškega mostu do štajerske meje proračunjena je na dva milijona. V državni proračun postavilo se je za l. 1886. v ta namen zopet 50 000 gl. Poročevalec predlaga, naj se poročilo vzame v znanje ter se vladi izreče zahvala za doneske iz državnega zaklada.

Posl. Kersnik méni, naj bi se uravnala tudi Bistrica, vsaj nekaj kilometrov od izliva gori.

Posl. dr. Poklukar poroča v imenu gospodarskega odseka o računskem poročilu deželnega odbora gledé osušenja barja. Poročevalec poudarja, da bode trebalo v tem oziru kaj zdatnega ukreniti, osebito bode treba dobiti kaj državne podpore. Spremeniti bode treba dotično postavu, kar pa se kaj lahko zgodi. Zaradi tega se konečno obrača s prošnjo do gospoda deželnega predsednika, naj bi dovolil uradnika, kateri bi pomagal pri tem delu.

Posl. Deschmann graja sestavo zdanjega močvirskega odbora, v katerem ni nobenega inženirskega strokovnjaka. Tudi parcele so zelo pomanjkljivo zaznamovane, katere spadajo k močvirju in katere ne.

Gospod deželni predsednik baron Winkler iz-

1 979 771. — 6.) Čekjang 39 150 milj. angl., 296 ljudij na m. imela preb. l. 1882 11 588 692, v 40 l. manj 18 849 282. — 7.) Hu-pej 70 450 milj. angl., 473 na m. imela l. 1882 preb. 33 365 005, v 40 letih več 4 780 441. — 8.) Hu-nan 74 320 milj. angl., 282 lj. na m. imela l. 1882 preb. 21 002 604, v 40 l. več 953 635. — 9.) Scè-čvan 166 800 milj. angl., 406 lj. na m. imela l. 1882 preb. 67 712 897, v 40 letih namnožaja 45 115 933. — 10.) Kvang-tung 79 456 milj. angl., 377 lj. na m. imela l. 1882 preb. 29 706 249, v 40 letih prirastka 8 553 646.

Pokrajina 1.) Jün-nan 107 969 milj. angleških, 108 lj. na m., v 40 letih prirastka 5 897 906. — 2.) Kvej-ču 64 554 milj. angl., 118 lj. na m., v 40 letih prir. 1 990 053. — 3.) Šen-zi 67 400 milj. angl., 126 lj. na m., v 40 letih pomanjkljaja 1 877 576. — 4.) Kan-zu 86 608 milj. angl., 62 lj. na m., v 40 letih pom. 14 101 528. — 5.) Či-li 58 949 milj. angl., 304 lj. na m., v 40 letih pomankljaja 18 942 838.

Pokrajina 1.) Ngan-hvej 48 461 milj. angl., 425 lj. na m., v 40 letih pom. 16 000 000. — 2.) Kvang-zi 78 250 milj. angl., 65 lj. na m., v

javlja, da bode izrečeno željo po državni podpori po svoji moči podpiral. (Odobranje.)

Na to se sprejmó naslednji odsekovi predlogi: 1.) Poročilo odborovo se jemlje na znanje; 2.) dežel-nemu odboru se naroča, da naj se v tem zasedanju predloži načrt nove močvirske postave; 3.) nadaljuje naj se prizadevanje za sestavo podružnih močvirskih odborov; 4.) z vso močjo naj se dela na to, da se prej ko mogoče doženó pripravljavna dela za osuševanje, in da se deželnemu zboru v prihodnjem zasedanju predloži načrt postave o pokritji troškov.

Posl. dr. Poklukar poroča o prošnji posestnikov iz Brezja, Podolnice in Dobrove za uvrstjenje občinske ceste od Dobrove do horjulske okrajne ceste med okrajne ceste. — Prošnja izroči se deželnemu odboru v rešitev.

Na to se ob polu 2. uri seja sklene.

(Osebne vesti.) Ministerski predsednik kot vodja ministerstva za notranje zadeve je vladnega tajnika g. Karola Russa imenoval okrajnim glavarjem in okrajnega komisarja g. Friderika viteza Schwarz za vladnim tajnikom za Kranjsko.

(Imenovanja.) Pravna praktikanta pri deželni sodnji v Ljubljani Ivan Pirnat in Guido Visconti imenovana sta avskultantoma za Kranjsko, dalje pravni praktikant Karol Regula pri okrožni sodnji v Celji avskultantom za Štajersko.

(Tukajšnja požarna bramba) priredi letos zopet „božičnico“, kakor prejšnja leta. Kakor čujemo, namenjen je čisti donesek te slovesnosti bolniški blagajnici, katera je letos imela posebno mnogo stroškov; uže nad več stotin goldinarjev se je izdalo za podpore. Z ozirom na ta blagi namen in priljubljenosti požarne brambe med meščani nadejati se je prav obile udeležbe.

(Umrli) je predvčeranjim v blaznici na Studenci tukajšnji optik Maksimilijan Rexinger.

(Izpred porotne sodnije.) Včeraj dopoldne bil je obsojen 18letni tesarski pomočnik Jože Strah zaradi zločina uboja v šestletno hudo ječo, poostreno vsak mesec z jednim postom. Zatoženec udaril je Jakoba Židana iz Sostre s kolom tako močno na glavo, da je ta takoj umrl.

(Za ranjene Bolgare in Srbe) darovali so pri patrijotičnem pomočnem društvu za Kranjsko naslednji gospodje: Fran Kotnik iz Verda 10 gl., Ivan Gruden z Vrhnike 1 gl., Josip Lenarčič z Vrhnike 1 gl. in Luka Šabec z Vrhnike 1 gl. — vkup 14 gl.

(Krajcarska podružnica „Národnega Doma“ v Ljubljani) Hvaležno smo se uže pri priliki spominjali učiteljskega in trgovskega stanú, da se z marljivim trudom zanimata za pospeševanje našega blagega podjetja. Dolžnost naša je tudi spregovoriti nekoliko o prizadevanji krasnega spola. Žalibog, da Slovenci nimamo toliko narodno probujenega ženstva, kakor ga imajo nekateri drugi slovanski narodi, toda, kar ga imamo, to, rečemo lahko s ponosom, to stoji trdno in zasluži večjo posnemo. Ko smo svoje dni

40 letih pom. 3 000 000. — 3.) Fo-kijen 53 480 milj. angl., 482 lj. na m.

Iz teh podatkov prihajajo ta števila: Leta 1842 je imela Kitajska v 15 pokrajinah 413 021 452 prebivalcev. Leta 1882 le 382 978 840, torej manj celih 30 942 592. Vse ozemlje pokrajin je obsegalo 1 297 999 milj. in na vsaki milj. je bivalo povprečno 234 ljudi. Da je kitajska država v 40 letih izgubila skoro 31 milijonov ljudi, to je razlagati: a) Z vstajo Taipingov, ki so od l. 1850—1864 popolnoma opustošili 13 pokrajin; b) z vstajo muhamedovcev v Jün-nanu, ki so si l. 1855 ustanovili samostalno sultanstvo ter ga držali do l. 1872; c) z razbojništvom Nan-fejev, ki so 8 let (1860—1868) Kitajsko strahovali; d) z uporom Dunganov, ki so pokrajino Kan-zu upuščavili. K temu se pridružijo e) še (leta 1876—1878) strašne lakote, ki so morila severno Kitajsko. Pokrajina Scè-čvan, izmed najbogatejših pokrajin, ker je uživala nekajeni mir, je povzdignila prebivalstvo v 40 letih od 22 milijonov na več ko 67.

apelirali glede svojega podjetja na narodne Slovenke, naš poziv ni ostal nikakor brezuspešen. Ne le, da so, kakor pouzemamo iz vrnenih nam razpečanih knjižice, darovale uže znatne doneske za zgradbo „Narodnega Doma“, ne le da so, kot smo pred kratkim poročali, rodoljubne vrhniške gospe kupile celo knjižico in da pridejo v kratkem za njimi rodoljubne vrhniške gospe — tudi 17 poverjenic imamo, ki aktivno in agitično delujejo za našo stvar. Čast in hvala tedaj našemu nežnemu spolu za njegovo rodoljubivo in prijazno pospeševanje naše ideje, ki naj bi, čim preje tem bolje, uže skoro postala obče slovenska.

— (Občinske volitve) Pri občinski volitvi v Ribnici zvoljen je bil Janez Zobec iz Horvače županom, Jože Klein iz Ribnice, Anton Pogorelec iz Gorice Vasi, Janez Mate iz Gorice Vasi, Janez Lovšin iz Ribnice in France Stare iz Gorenje Vasi pa občinskimi svetovalci. — V Strugah kočevskega političnega okraja postal je župan Anton Oražem iz Teržiča, občinska svetovalca pa Jože Pugelj iz Tržiča in Nace Pugelj iz Pricerkve.

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Praga, 16. decembra. (Iz deželnega zbora.) Poslanec Plenner utemeljeval je včeraj predlog na jezikovno omejitev po sodnijskih okrajih ter o razširjeni volilne pravice na petakarje. Med daljnim govorom obračal se je ostro proti Trojanovemu predlogu ter napadal vladu in namestnika. Namestnik zavrnil je takoj napade na vladu in nanj, poudarjajoč, da se nikdar ne odstrani od državnih temeljnih zakonov. Oba predloga izročita se komisiji, sestoječi iz 15 članov. — Schönborn stavi je predlog, naj se pospešuje obligatorni verski pouk tudi na višji realki.

Sofija, 16. decembra. Včeraj zastopnikom vlastij izročena bolgarska nota izreka, da bolgarska vlada sprejme predlog glede vojaške komisije ter izreka željo, naj bi se komisija dobrohotno ozirala na bolgarske želje.

Zagreb, 15. decembra. V kazenski pravdi proti poslancem Starčeviću, Grzaniću in Kumičiću vršila se je danes dopoldne konečna obravnava. Zatoženci so priznali, da so o besedah banovih bili razjarjeni ter izrazili svoj gnev; pravijo pa, da niso hoteli dejansko insultovati, samo Grzanić trdi, da je bana zadel z ного, kar pa mnoge priče zanikajo.

Sofija, 15. decembra. „Agence Havas“ poroča, da se Bolgarija drži svoje zahteve, naj Srbija zapusti vidinski okraj. Situacija je zelo napeta, vender je upanje, da se prepreči konflikt.

Sofija, 15. decembra. Vlasti so povprašale bolgarsko vladu, če sprejme določilo vojaške komisije. Najbrže bodo Srbi morali zapustiti vidinski okraj.

Telegrafčno borzno poročilo

z dne 16. decembra.

Jednotni drž. dolg v bankoveih	82.75
„ „ srebri	83.40
Zlata renta	108.95
5% avstr. renta	100.—
Delnice narodne banke	874.—
Kreditne delnice	294.75
London 10 lir sterling	125.80
20 frankovec	9.98
Cekini c. kr.	5.97
100 drž. mark	61.80

Tujci.

Dne 14. decembra.

Pri Malič: Herz in Grabner, trgovca, z Dunaja. — Schrems, nadlogar, iz Ribnice.
Pri Slonu: Nj. eksc. baron Schwegel iz Bleda. — Wertheimer, tovarnar, z Dunaja. — Harsdnyi z obitelji, iz Budimpešte. — Vitez pl. Vicari iz Briknsa. — Pastore, trgovec, iz Genova. — Brodjočin iz Zagreba.
Pri Bayer. dvoru: Nussa, lesotržec, iz Trsta. — Brenčić iz Müllstadta. — Kralič, mesar, iz Celovca. — Prekoršek, kuharica, iz Celja. — Kuret, posestnik, iz Škofje Loke.
Pri Juž. kolodvoru: Jasbets, strojvodja, iz Brucka n. M.

Umrlí so:

Dne 14. decembra. Fran Mušič, poštni hlapec, 38 l., Gledišne ulice št. 3, plučna tuberkuloza.
Dne 15. decembra. Jovana Gantar, postreščekova hči, 15 ur, Stari trg št. 12, življenjska slabost.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nobo	Možna vrsta snež
15. decbr.	7. zjutraj	747.19	—10.2	s. sl.	obl.	1.20
	2. pop.	745.76	—7.4	szpd. sl.	>	snež
	9. zvečer	746.43	—7.6	>	>	>

Mokronoška graščina prodá

dva pitana vola in triletnega bika. — Natančneje pri graščinskem upravništvu v Mokronogu. (187)

V našem založništvu se dobiva:

Odkritje Amerike.

Predelal H. Majar.

Trije deli — 436 strani, 8°. Vsi trije zvezki v platno skupe vezani l. gld. 60 kr., po pošti 10 kr. več; posamični zvezki pa po 60 kr., oziroma po pošti 65 kr.

O tej knjigi piše prvi naš leposlovni list „Ljublj. Zvon“: „Lep dar slovenski mladini. Vsak prijatelj naše mladine in književnosti naše bode zategadelj hvaležen franciskanskemu patru Hrizogonu Majarju, da je lepo knjigo Campejevo priredil slovenski mladini. Prišla je na svetlo v Ljubljani pri Bambergu in ves naslov jej je: ‚Odkritje Amerike.‘ Predelal H. Majar. Poučno zabavna knjiga v treh delih o I. Kolumbu, II. Kortesu, III. Pizaru. Papir je, kakor se taki knjigi spodobi, močan, tisk lep, pravilen in razločen, vsa vnanja oblika prijetna in prikupljiva in tudi cena blizu 30 tiskovnih pol obsežni, trdno v platno vezani knjigi ne previsoka. Ako se ozremo po naši književnosti, pritegniti moramo, da razun Ciglar-Tomšičeve ‚Sreče v nesreči‘ ne poznamo knjige, ki bi tako prijala mladim slovenskim bralcem, kakor Majarjevo ‚Odkritje Amerike.‘ Preverjeni smo, da se ta lepa knjiga skoro udomači po slovenskih hišah in šolskih knjižnicah.‘

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani.

Ker imajo pristni

Pain-Expeller

z kotvico

skoro v vseh rodbinah, je torej vsaka reklama odveč. Te vrstice imajo torej le namen, iste osebe, ki se tega staro osvedočenega domačega zdravila ne poznajo, opozoriti, da rabi z najboljšimi učinki kot namazanje zoper protin, revmatizem itd. Bolečine običajno izginejo uže po prvem namazanju. Cena 40 in 70 kr.; na prodaj v vseh lekarnah; v Ljubljani pri gosp. E. Birschitz-u. Glavna zaloga: Lekarna pri (146) ‚Zlatem levu‘ v Pragi, Staro mesto. 8—3

Pristno samo s to varnostno znamko.

Prof. dr. Lieberjev

poživljajoči eliksir za živce

ozdravlja stalno, radikalno in zanesljivo vse, še tako zastarele živčne bolezni, osebno take, ki so nastale vsled mladostnih blodenj. Stalno ozdravljenje vseh oslajljelj, bledice, bojazljivih čutiljev, glavobolov, trganja po glavi, če srce močno bije, želodečnih bolezni, težkbo v prebavljanju itd.

Poživljajoči eliksir za živce, iz najzlahnejših rastlin vseh petih delov sveta, je po najnovejših izkustvih medicinske vednosti sestavljen po nekem izvedencu prve vrste, ter daje popolno poročstvo za odstranjenje gorenjih boleznij. Natančneje pové vsaki steklenici priložena okročnica. Cena 1/2 stekl. 5 mark, cele stekl. 9 mark, proti gotovini ali povzetji.

Glavna zaloga: M. Schulz, Hannover, Schillerstrasse. Zaloga: Lekarna ‚pri angelju‘ v Ljubljani; lekarna Fr. Scholz v Beljaku; lekarna Adovicih v Trstu, Via Farneto; Salvator-lekarna v Zagrebu; lekarna ‚pri angelju‘ na Dunaji (Am Hof); lekarna ‚pri zlatem bobru‘ v Solnogradu; mestna lekarna ‚pri madoni‘ v Bocnu. (168) 26—3

Umetne zobe in zobovje

vdevlje po najnovejšem ameriškem načinu brez vsakih bolečin ter izvršuje plombovanja in zobne operacije (89) 71

zobozdravnik A. Paichel, poleg Hradečkega mostu, 1. nadstropje.

Odločno najboljša, za vsacega najpraktičnejša

božična in novoletna darila

so na pr.: smodnjaki, denarni možnjički za kavalirje, Nilson-broši, patent. noži, užigala, sport-breloques (umetelni privesek k žepnim uram), avtomati, krajoni, unioumi, medaljoni itd. z vedno za tisk pripravljeno stampilijo, kompl. od 1 gld. 50 kr. in više priporoča

I. avstr.-oger. c. kr. pr. tovarna za stampilije iz kovine in kavčuka

R. Gärdtner & Comp.,

Atzgersdorf in Dunaj, IV., Wiedener Hauptstrasse 49.

Gravérski atelier, izdelovalnica pečatnih znamk.

Cenilniki franko.

(182) 2—2

Uže 50 let na dunajskem trgu obstoječa, jako sloveča vefirma s suknom

„pri dobrem pastirji“

preje

Vincencij Strohschneider Dunaj

I., Rothenthurmstrasse št. 14

razprodaje vso svojo zalogo pristnega

suknena blaga

iz brnske ovčje volne v ostankih za celo moško obleko, ki

po polnem zadostuje na jedno kompletno obleko,

in sicer za sukno, hlače in telovnik v vseh barvah in nepokončljive kakovosti po dveh najnižjih cenah, in sicer:

II. kakovosti za celo obleko gld. 3.50

I. 4.50

Od le-teh ostankov ni možno razpošiljati vzorcev, nasprotno pa tu javno obljubujem, da blago, koje bi komu ne godilo, vzamem nazaj.

Razpošiljanje gori omenjenega suknena blaga vrši se brez stroškov za vkladanje proti vpsolanemu znesku ali proti povzetji. (179) 4—2

Ne gubiti časa!

Od svetoznanih konjskih plaht, koje sem na neki dražbi za polovico navadne cene pokupil, in koje so po vseh delih sveta vsled objavljivanja mojih konjskih plaht uže kupili, prodajam, dokler je še kaj v zalogi,

le po 1 gld. 50 kr.

velikansko velike, neznano debele in nepokončljive

konjske plahte

z raznoterimi barvnimi obrakaji ter debele ko deske, 190 cm. dolge, 130 cm. široke, z raznovrstnimi obrakaji, jako debele in istinito nepokončljive, I. kakovosti po gld. 1.75, najviše kakovosti, jako fine po gl. 1.95.

Dalje je tudi v zalogi:

500 tucatov žolto-dlakastih fijakarskih plaht

z raznovrstnimi barvnimi progami in obrakaji, kompletne, velike, zelo fine le po gld. 2.60, 190 cm. dolge, 135 cm. široke po gld. 2.80; 195 cm. dolge in 155 cm. široke, zelo fine po 3 gld. komad.

Priporoča se osebito fijakarjem. Dalje je pri meni na prodaj:

400 svilenih posteljnih odevj

iz najfineje burett-svile, v najkрасnejših barvah, ru-deče, plave, žolte, zelene, oranže, pisane, po polnem dolge za največjo postelj, po gld. 3.50, par velja samo gld. 6.50.

Na stotine zahval in zopetnih naročb od mero-dajnih osobnostij, kojih sem jeden majhen del uže objavil, izloženi so v moji pisarni v dobrohotni pred-gled in si bom dovolil, vse one v poslednji dobi vpo-slane zahvale in zopetne naročbe kmalu objaviti.

Kar bi ne ugajalo, sprejme se brez pomisleka nazaj. (180) 6—2

Naslov:

Webewaren-Manufactur J. R. Rabinovicz, Wien, III., Hintere Zollamtsstrasse Nr. 9.

NB. Od neke druge strani anonisrane plahte po 1 gld. 60 kr. prodajem na zahtevanje po 1 gld. 20 kr.